

## บทที่ ๖

### สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

#### ๖.๑ สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิพากษ์มโนทัศน์เรื่องปรัชญาความไร้เหตุผลของกามูส” มี  
วัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ

๑. เพื่อศึกษามโนทัศน์เรื่องความไร้เหตุผลของกามูส
๒. เพื่อศึกษามโนทัศน์เรื่องความไร้เหตุผลในจริยศาสตร์ของกามูส
๓. เพื่อศึกษามโนทัศน์ทางพุทธจริยศาสตร์
๓. เพื่อวิเคราะห์และวิพากษ์มโนทัศน์เรื่องความไร้เหตุผลในจริยศาสตร์ ของกามูสตามนัยแห่งพุทธจริยศาสตร์

โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากเอกสาร ( Documentary Research) เพื่อมุ่งเน้นศึกษา  
บทวิเคราะห์และบทวิพากษ์มโนทัศน์เรื่องความไร้เหตุผลของกามูส และ ขอบเขตมโนทัศน์เรื่องความไร้  
เหตุผลในจริยศาสตร์ ของกามูสตามนัยแห่งพุทธจริยศาสตร์ ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมประเภทต่างๆ  
ของกามูส จากเอกสารสำคัญต่างๆ รวมทั้งหลักฐานอ้างอิงอื่นๆ ทางปรัชญาที่เกี่ยวข้อง

#### วัตถุประสงค์ที่ ๑ เพื่อศึกษามโนทัศน์เรื่องความไร้เหตุผลของกามูส

ความไร้เหตุผล (Absurd) ของกามูสหมายถึง การเผชิญหน้าระหว่างความสงสัยของมนุษย์  
ที่ต้องการจะหาคำตอบกับโลกที่นิ่งเงียบ ความไร้เหตุผลของชีวิตเกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์  
กับโลกภายนอก และเป็นผลมาจากความขัดแย้งระหว่างความเชื่อมั่นของมนุษย์ในเหตุผลและความไร้  
เหตุผลของโลกภายนอก ตามทัศนะของกามูสสรุปลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ว่าประกอบด้วย  
ความรู้สึกหลายประการ คือความกระวนกระวาย ความรู้สึกผิด ต้องการความสมบูรณ์ในชีวิต และ  
อิสรภาพ มนุษย์ต้องการความสำเร็จในชีวิต ความมีชื่อเสียง และมีความหวาดกลัวต่อความตาย แต่  
กระนั้น กามูสได้ให้กำลังใจว่ามนุษย์ไม่ควรสิ้นหวังหรือพ่ายแพ้ต่อชีวิต ตรงกันข้ามมนุษย์ควรตั้ง  
ความหวังและหาเหตุผลให้กับการที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป ยืนหยัดต่อสู้เพื่อสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้อง และรักษา  
เสรีภาพส่วนบุคคลไม่ให้ถูกแย่งชิงไปโดยหมู่คณะใด หรือยอมอยู่ใต้กฎเกณฑ์ของสังคมอย่างไร้เหตุผล

ความขัดแย้งเรื่องความไร้เหตุผลของกามูสคือ มนุษย์พยายามทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายในชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริงและพยายามหาคำตอบจากสิ่งที่ไร้ความหมาย มนุษย์จะรู้สึกแปลกแยกมันเป็นความขัดแย้งของมนุษย์เองในการต้องการหาเหตุผลหรือคำตอบกับโลกที่ไม่มีเหตุผลหรือไม่มี ความหมาย คนที่หมดหวังอาจคิดว่าทางออกก็คือการฆ่าตัวตาย แต่นั่นเป็นสิ่งที่กามูสไม่เห็นด้วยและกล่าวว่าทางออกที่ดีกว่านั้นคือการขบถ ไม่ปล่อยให้ชีวิตไร้เหตุผล กามูสกล่าวไว้ในความเรียงเชิงปรัชญาเรื่องชะตากรรมของซีซีฟัสว่า ปราศจากมนุษย์ ความไร้เหตุผลไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ดังนั้นความขัดแย้งจะดำรงอยู่ต่อไป เหตุผลและขีดจำกัดของมนุษย์ต้องเป็นสิ่งที่เรายอมรับโดยปราศจากความหวังแต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่เราทำได้คือการขบถต่อต้านความไร้เหตุผลนี้

## วัตถุประสงค์ที่ ๒ เพื่อศึกษามโนทัศน์เรื่องความไร้เหตุผลในจริยศาสตร์ของกามูส

มโนทัศน์เรื่องความไร้เหตุผลของกามูสกล่าวถึงความขัดแย้งภายในตัวมนุษย์จากการพยายามค้นหาความหมายของชีวิต แต่มนุษย์ก็ล้มเหลวในการค้นหาความหมาย มนุษย์จึงมีความทุกข์ จุดมุ่งหมายชีวิตมนุษย์ของกามูสคือการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและมีเสรีภาพ และขณะเดียวกันต้องตระหนักถึงความตายอันเป็นสัจธรรมที่ต้องเกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามโนทัศน์เรื่องเสรีภาพของกามูส เป็นมโนทัศน์แบบนิยตินิยมอย่างอ่อน (Soft Determinism) ที่ว่าบุคคลมีเสรีภาพบางส่วนและถูกกำหนดมาบางส่วน ธรรมชาติทางกายภาพ พันธุกรรม สถานะในจักรวาลและสถานะในสังคมของเราล้วนถูกกำหนดมา บุคคลเริ่มต้นด้วยความจริงบางประการที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ตระกูล เชื้อชาติ สถานที่หรือประเทศเกิด การแสดงออกทางอารมณ์ กระทั่งพลังของชีวิต เหล่านี้เป็นที่กำหนดสภาพของเรา แต่เราเองก็สามารถตัดสินใจเลือกกระทำหรือไม่กระทำ เพิ่มหรือลดคุณค่าของตน เราสามารถทำให้ตนมีท่าทางที่ดีขึ้น มีสถานะทางสังคมสูงขึ้น หรือแม้แต่ลดคุณค่าของตนลงด้วยการประพฤติชั่ว มนุษย์มีเสรีภาพมากพอที่จะสร้างหรือทำลายตัวเอง แต่เขาไม่มีเสรีภาพที่จะควบคุมธรรมชาติและเหตุการณ์ในอดีตให้เป็นไปตามปรารถนา กามูสไม่ได้ปฏิเสธเรื่องความเป็นเหตุผลเสียทีเดียว ขณะที่ไม่ได้ยอมรับว่าเสรีภาพของมนุษย์มีอยู่อย่างสมบูรณ์ กามูสแสดงให้เห็นว่าทุกการกระทำมีสาเหตุ แต่มนุษย์ก็ยังมีเจตจำนงเสรีในการตัดสินใจ

## วัตถุประสงค์ที่ ๓ เพื่อศึกษามโนทัศน์ทางพุทธจริยศาสตร์

สาระสำคัญของพุทธจริยศาสตร์ คือ การไม่ทำความชั่วทั้งปวง การทำกุศลคือความดีให้พร้อมพร้อม การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว จุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิตตามนัยแห่งพุทธจริยศาสตร์ก็คือ

การพัฒนาตัวเองให้มีความสุขตั้งแต่ขั้นต่ำสุดถึงขั้นสูงสุด แล้วแต่ใครจะเลือก คนที่อยู่ในศีลก็มีความสุขขั้นหนึ่ง การเจริญสมาธิก็ให้ความสุขที่สุขุมขึ้น จนกระทั่งในที่สุดการใช้ปัญญาจะได้ความสุขสูงสุด

แนวคิดเรื่องเสรีภาพตามนัยแห่งพุทธจริยศาสตร์ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ เสรีภาพทางโลกียะและเสรีภาพทางโลกุตตระ เสรีภาพทางโลกียะ เป็นเสรีภาพตามความรู้สึกเสรีภาพที่ยังมีกิเลสปนอยู่ ส่วนเสรีภาพทางโลกุตตระเป็นภาวะแห่งความหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวง กระบวนธรรมที่ทำให้บุคคลพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง คือ ดำเนินทางตามมรรคมีองค์ ๘ เพื่อความหลุดพ้นจากสิ่งขวางกั้นอิสรภาพที่แท้จริงซึ่งหมายถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิต คือ นิพพาน นั่นเอง

**วัตถุประสงค์ที่ ๔ เพื่อวิเคราะห์และวิพากษ์มโนทัศน์เรื่องความไร้เหตุผลในจริยศาสตร์ของกามูส์ตามนัยแห่งพุทธจริยศาสตร์**

มโนทัศน์เรื่องความไร้เหตุผลในจริยศาสตร์ ของกามูส์ ตามนัยแห่งพุทธจริยศาสตร์ มีความเห็นพ้องกันว่ามนุษย์มีเจตจำนงเสรี (Free Will) และสามารถใช้เจตจำนงอันนี้พัฒนาปรับปรุงตนเองที่เรียกว่าสร้างกรรมดี (กุศลกรรม) แต่มโนทัศน์ของกามูส์แตกต่างจากพระพุทธศาสนาที่วางใจในมนุษย์เกินไปว่า ในการตัดสินใจเลือกนั้น มนุษย์มักจะเลือกสิ่งที่ดี ซึ่งรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ แต่สำหรับพุทธปรัชญาแล้ว จะเห็นว่า ไม่จริงเสมอไป ที่มนุษย์จะใช้เสรีภาพของตนไปในทางที่ถูกที่ควรทุกครั้งไป การเลือกเสรีที่เป็นกุศลหรืออกุศลนั้น ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางจิตใจของคน que เลือกด้วยว่าตัดสินใจกระทำลงไปด้วยเจตสิกธรรมที่เป็นกุศลหรือเป็นอกุศล

“ความสุข” ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิตมนุษย์ตามมโนทัศน์ของกามูส์นั้นเป็นเพียงความสุข ภายใน ซึ่งมีความแตกต่างและไม่ลึกซึ้งเท่าความสุขภายในตามนัยแห่งพุทธจริยศาสตร์ ความสุขภายในของกามูส์ไปได้แค่ในเรื่อง ความสุขภายในหรือความสุขทางใจ เป็นความสุขที่ไม่ขึ้นอยู่กับวัตถุภายนอกในระดับพื้นฐานเท่านั้น คือเป็นการมีความรัก ความเข้าใจ และการมีสติสัมปชัญญะในระดับต้น ส่วนความสุขภายในหรือนิรามิสสุขตามนัยแห่งพุทธจริยศาสตร์ คือความสุขทางใจในระดับที่สูงขึ้นมาคือการที่จิตใจสงบเป็นสมาธิ ความไม่อาฆาตพยาบาทจองเวร ความอึดใจอันเกิดจากการประกอบคุณความดี และความสุขในระดับสูงสุด คือ การดับกิเลสเข้าสู่ภาวะที่เรียกว่านิพพาน

## ๖.๒ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา วิเคราะห์มโนทัศน์เรื่องจุดมุ่งหมายชีวิตของกามูส์ตามนัยแห่งพุทธจริยศาสตร์ ผู้วิจัยพบว่ามโนทัศน์เรื่อง จุดมุ่งหมายชีวิตของกามูส์ เป็นมโนทัศน์ของคนธรรมดาทั่วไปที่

พยายามดิ้นรนต่อสู้ชีวิตที่ไร้ความหมายให้มีค่าและมีความสุขในโลกที่ไร้เหตุผล ในโลกที่ไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น พร้อมทั้งเสนอแนะทางเลือกที่จะช่วยทำชีวิตให้มีความหมายในโลกที่ไร้เหตุผล

ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่น่าสนใจทั้งเอาไว้ เพื่อให้ผู้ใดศึกษาได้ทำการค้นคว้าต่อยอดแนวคิดออกไปอีก ดังนี้

๑. ผู้วิจัยเห็นควรศึกษาเป้าหมายของชีวิตมนุษย์ในทัศนะของกามูส์ ผ่านงานวรรณกรรมของนักปรัชญาท่านต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างหรือทางเลือกหนึ่งสำหรับมนุษย์ ให้ตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของชีวิตตลอดจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมภายใต้กรอบทางความคิดและแนวคิดทางจริยศาสตร์ของสังคมได้อย่างมีความสุข

๒. ผู้วิจัยเห็นควรศึกษาวิพากษ์ปรัชญาความไร้เหตุผลของกามูส์และปรัชญาทางตะวันออกเรื่องความหมายของชีวิต หาความเหมือนและความแตกต่าง เพื่อหาเหตุผลจากแนวคิดสนับสนุนหรือคัดค้านแนวคิดของกามูส์จะทำให้มุมมองเรื่องปรัชญาความไร้เหตุผลมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น